

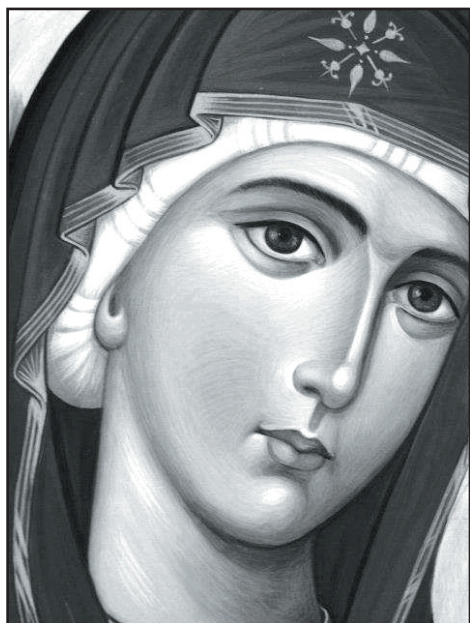


PRAMENĚ

Ročník XIII

JÚL - AUGUST 2015

Cena 0,40 €



Čo znamená, drahí bratia a sestry, že Cirkev odchod Božej Matky z tohto života vôbec nenazýva smrťou, ako je to

Slovo sv. Jána Kronštadtského k sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky

zastaviť. Takisto ľudia vedeli, že tí, ktorých uniesla smrť, ako zajatci ostávali v jej moci – na mieste, kde všetci zvyčajne odchádzali po smrti. Boli, pravda, dva-tri prípady, keď dvaja z ľudí vôbec neokúsili smrti a ďalší cez modlitby a slzy dostal milosť, hoci už nad ním visela jej smrtiaci ruka a smrti nebolo dovolené dotknúť sa ho ešte pätnásť rokov. No čo znamenali tieto dva - tri prípady v porovnaní s miliónmi tých, ktorí umreli?! Veď je to len kvapka v oceáne! Pritom posledný príklad ani nebol nijako uspokojivým pre ľudí, keďže kráľ Ezechiáš sa nemohol úplne vyhnúť smrti, akurát, že si vyprosil jej odklad. Prví zas dvaja - Enoch a Eliáš - boli vnímaní cez ich nenapodobiteľný svätý spôsob života a pre ten aj boli zaživa vzatí na nebo.

A čo vidíme teraz po zjavení sa nášho Hospodina v tele a po Jeho víťazstve nad hriechom a smrťou? Všetka hrôza smrti zmiz-

strelí s najlepším priateľom, ktorý ich na výmenu za prchajúce radosti tohto sveta, alebo problémy, či trápenia, obdaruje večnou radosťou v Nebeskom Kráľovstve.

Za nimi vidíme všetkých svätých, ktorí pozerali na smrť takisto s radosťou, vidiac v nej koniec zemskeho trápenia a začiatok nebeskej slávy. Svätá Cirkev sa snaží aj v nás zasiať takýto pocit vnímania smrti bez strachu, odstraňujúc v sebe tento strach postupným vykoreňovaním hriechu zo svojho života a svojich mŕtvych už nenazýva inak ako zosnulými, pretože nesmrteľný život budúceho veku je pre nás už tak nespochybniteľný a naše právo neodhateľné, že nemôžeme smrť nazvať inak ako len sen.

Sláva nekonečne dobrotivému Bohu! Prv nad mŕtvymi dlho a bezútešne plakali, ba priam sa nakazovalo nad mŕtvym prelievať slzy. „Synu, - hovorí bohomosvietený

VÍŤAZSTVO NAD SMRŤOU

zvyčajne u ľudí, ale zosnutím, alebo odpočinkom, pokojným spánkom, a dokonca nesmúti, ani neplače pri Jej hrobe, ale naopak, spieva slávnostné a radostné piesne Jej odchodu?

To, že Preblahoslavená Matka nášho Hospodina v skutočnosti nezomrela, ako obyčajne zomierajú ľudia, ale akoby nakrátko usnula pokojným spánkom po ťažkých životných trápeniach a Jej hrob sa pre ňu stal bránou do Nebeského Kráľovstva, skrýva v sebe mnoho radosti pre kresťana. Z toho hrobu, ako z hrobu Vzkrieseného Hospodina, aj na nás vanie závan nebeskej nesmrteľnosti, alebo lepšie povedané – tento hrob nám sľubuje nesmrteľnosť duše a neporušenosť tela a ženie z nášho srdca strach zo smrti.

Sláva Víťazovi nad smrťou, Hospodinovi Isusovi Christovi! Do Jeho príchodu bola smrť veľmi strašná pre človeka, pretože svoju korisť brala nenávratne, naveky a nebolo žiadnych prostriedkov, ako sa pred ňou zachrániť, tak ako hriech, cez ktorý silnou bola smrť, rozlievala sa ako morská záplava a túto povodeň nič nemohlo

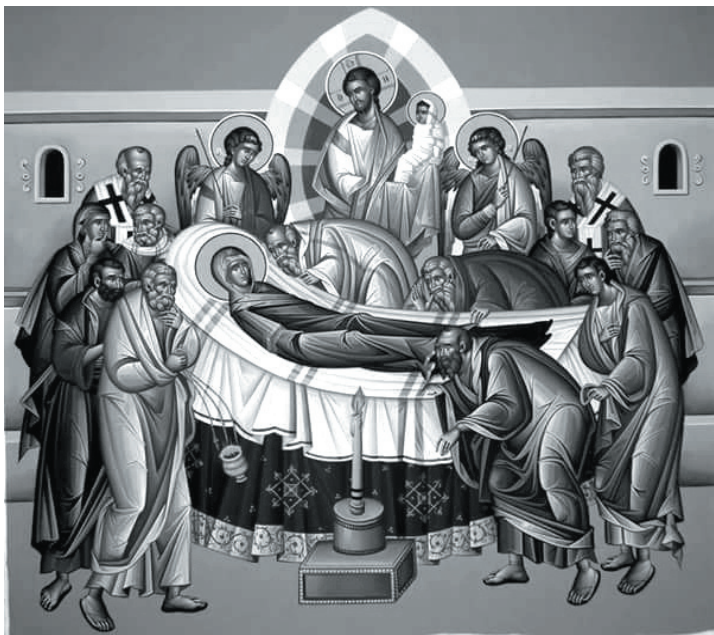
la. Smrť sa stala skôr pokojným spánkom, po ktorom nastane nové ráno všeobecného vzkriesenia plné radosti. Podľa miery, ako každý z nás víťazi nad hriechom v nás, - a teraz nám boli dané aj všetky prostriedky ako nad ním zvíťaziť (2 Pt 1, 3), - mizne aj strach zo smrti, takže víťazi nad hriechom s radosťou vítajú smrtné lôžko a už neumierajú, no v pravde zaspávajú pokojným snom. „Teraz, - hovorí sv. Ján Zlatousta, - Hospodin zlomil brány pekla a zničil samotnú tvar smrti. Čo hovorím, že „tvár smrti“? Dokonca zmenil samotné jej meno, keďže teraz sa už nenazýva smrťou, ale uspením, pokojným spánkom“.

Najzreteľnejší príklad víťazstva nad smrťou vidíme v Prečistej Matke Hospodina. Ona spočinula v hrobe iba v krátkom sne. Môžeme si dovoliť povedať, že „v krátkom“, pretože podľa svedectva tradície, na tretí deň po Jej smrti nebolo nájsené Jej prečisté telo - bolo vzkriesené a vzaté do neba, kde sa spolu s dušou vnorilo do nebeskej blaženosti. Po Božej Matke vidíme takisto apoštolov i mučeníkov, ktorí sa so smrťou stretávajú v radosti, akoby sa

murde, - nad mŕtvym vylievaj slzy a započni žalospev...; ... konaj nad ním trpký žiaľ cez deň, a potom (hľadaj) útechu na svoju bolesť!“ (por. Sir 38, 16 - 17). A teraz namiesto pohrebného žiaľu spievame pieseň „Aleluja“, alebo „Chváľte Boha...“, oslavujúc božskú premúďnosť a dobrotu, ktoré zmenili smrť na prechod do nesmrteľnosti.

Bratia, účastníci nebeského pozvania, videli ste na ikone prečestného a slávneho Zosnutia Božej Matky, ako Ona pokojne spočíva! Aký pokoj a nebeskú radosť odráža Jej tvár! Skutočne je to len sen, krátky prechod zo zeme na nebo. Poučme sa a sami cez čnosť život urobme i svoju smrť pokojným zosnutím. Ako dlho bude v nás vládnuť hriech, dovtedy strašná bude pre nás smrť, pretože iba „smrť hriešnikov je krutá“ (por. Žalm 33, 22). Hriech je príčinou smrti, alebo takisto „...mzdou hriechu je smrť, ale Boží dar je večný život v Christovi Isusovi, našom Hospodinovi (Rim 6, 23).

Vytínajme hriech zo svojho života, ako príčinu smrti. Zo začiatku bude tento boj



veľmi ťažký, ale neskôr sa stane ľahkým a sladkým. Tak, ako sa budú úmerne zväčšovať strasti spôsobené bojom s hriechom, tak sa bude i zväčšovať Christova útecha v nás (por. 2 Kor 1, 5). Veď

Sám povedal „moje jarmo je príjemné a moje bremeno je ľahké“ (Mt 11, 30) a urobí skutočne ľahkými a životodárnymi zmáhanie Svojich podvyžníkov.

To, čo sa dosahuje s námahou je viac cenené, a tým viac prináša radosti. Sme stvorení pre prácu, napredovanie a nie pre nečinnosť, a nebeská sláva, ktorá nemá konca, bezpochybné stojí cenu práce a zmáhanie sa celého života. Táto neopísateľná blaženosť, kráľovstvo slávy, nedáva sa darom, ale „násilím sa dobíja (tzn. silou), a len násilníci sa ho zmocňujú“ (por. Mt 11, 12).

Drahí! Nie preto sme tak leniví bojovať so svojimi vášňami a zlými návykmi, že máme slabú vieru v budúci život vo večnosti?! Ale on je tak nepochybný, ako náš terajší život. Či Ten, Ktorý nám dal život tu na zemi, nedá nám plnosť skutočného života v nebi?! Veď to je samozrejme! Slovo Božie nás v tom utvrdzuje: „Všetci v hrobch, - hovorí Písmo, - počujú hlas Syna Božieho, ožijú a vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie“ (por. Jn 5, 28 - 29).

Bratia! Večný život po smrti existuje bez najmenších pochyb, a takisto niet najmenej pochyby, že tento život môže byť dvojaký: pre spravodlivých - blažený, a pre zatvrdilých hriešnikov - plný múk. Smrť je hranicou - hranicou medzi súčasným a budúcim životom, a my nevieme ako ďaleko, či blízko je od nás. Snažme sa preto vždy byť pripravení postaviť sa na tejto ohromujúcej hranici medzi dvoma životmi. Amen.

Preklad a úprava o. Nikodím

SPOMIENKA PATRÓNŔV CHRÁMU A POSVÄTENIE IKONOSTASU

Ikona je neodmysliteľnou súčasťou pravoslávnej spirituality. Ikony zdobia naše chrámy, máme ich vo svojich domoch, pred nimi Bohu cez Jeho svätých prinášame svoje modlitby, poďakovania i prosby, a Boh, neraz cez nich, hojne aj požehnáva tento svet a my tieto ikony nazývame čudotvornými... Ikona, ako hovoria mnohí svätí a učители duchovnosti, je oknom do neba; ... oknom, cez ktoré môžeme nahliadnúť do duchovného sveta, do nebeského Kráľovstva.

Práve s ikonou, a konkrétnejšie ikonostasom a jeho posvätením, bola spojená nedeľa 26. júla 2015 v pravoslávnom chráme sv. Cyrila a Metoda v Blatných Remetách.

Chrám sv. Cyrila a Metoda v Blatných Remetách je druhým najstarším pravoslávny chrámom Michalovsko – košickej pravoslávnej eparchie. Aby sme dnes posvätením ikonostasom ukončili jeho „výstavbu“, prešiel veľmi zložitou cestou.

V polovici 50-tych rokov, keďže do toho času Blatné Remety žiaden chrám nemali, sa z iniciatívy miestnych veriacich a ich duchovného o. Jána Flenka rodí myšlienka postavenia chrámu. V r. 1958 sa začína s prácami, ktorým však vtedajší režim vôbec neprial. Trvalo vyše dlhých 20 rokov, aby veriaci, nútení zbúrať do polovice vyťahnuté murivo, za pôsobenia vtedajšieho správcu farnosti o. Jána Mantiča, nanovo postavili a nakoniec v r. 1977 posvätili chrám, ktorý zasvätili sv. Cyrilovi a Metodovi. Posviacku chrámu vykonal vtedajší michalovský biskup - vladyka Cyril (Mučička). Dnes sme posvätením ikonostasom symbolicky zavŕšili stavbu tohto Božieho domu.

Pri tejto milej príležitosti, keďže v tomto čase Cirkev spomína aj pamiatku sv. Sedmopočetníkov – sv. Cyrila a Metoda a ich učeníkov (27. júl, podľa gregor. kalendára), sme v spoločenstve miestnych veriacich, ktorí sa na bohoslužby schádzajú zo štyroch spádových obcí, rodákov, ako i hostí z iných farností, takisto oslávili patrónov nášho chrámu - sv. Solúnskych Bratov a ich učeníkov.

Liturgickým obradom predsedal Vysokopreosvietený vladyka JURAJ, arcibiskup michalovsko - košický za spolusluženia mitr. prot. Jána Hatráka, ktorý v minulosti slúžil na tejto farnosti, ako i miestneho duchovného, o. Dušana N. Tomka.

Počas bohoslužieb boli v chráme prítomné a vystavené k poklone mošči (sv. ostatky) sv. prepodobnomučenice Paraskevvy Rímskej (+ 2. stor.)

V závere liturgie vladyka Juraj poďakoval všetkým, ktorí sa pričínili o obnovenie a skrášlenie chrámu, a takisto, miestny duchovný, v mene veriacich odovzdal bratovi - hypodiakonovi MUDr. ThDr. Miroslavovi Ščerbejovi, ktorý zhotovenie nového ikonostasom blatno - remetského chrámu sponzoroval, spomienkovú ďakovnú listinu s ikonou.

Toto požehnané liturgické stretnutie sme ukončili pomazovaním posväteným olejom, „mnohohlitstviem“ a obchodom okolo chrámu s modlitbami za živých i zosnulých členov tejto farnosti a požehnaním chrámu, jeho veriacich i celej obce. Slava Bohu za všetko!

o. Dušan N. TOMKO, správca farnosti





Našu delegáciu sprevádzal predstavený Zastupiteľstva Ruskej Pravoslávnej Cirkvi a predstavený chrámu sv. Petra a Pavla v Karlových Varoch prot. Nikolaj Liščenjuk. Jeho Svätosť patriarcha Kyril vyznamenal všetkých členov delegácie pamätnou medailou.

Druhý deň, 28. júla, vyvrcholili cirkevné, a takisto celoštátne spomienkové slávnosti slávnostnou liturgiou v patriaršom chráme Christa Spasiteľa v Moskve, ktorým predsedal Jeho Svätosť patriarcha Kyril za spolulúženia predstaviteľov miestnych pravoslávnych Cirkví.

zdroj: pccs.ru; mospat.ru.
- nikodim

... niekoľko spomienok z púte po USA

S požehnaním nášho Vysokopreosvieteného vладыku Juraja som sa koncom júna vybral na púť do USA na pozvanie pána Alexija Curriera, ktorý je autorom viacerých kníh pre pravoslávne deti v Spojených štátoch amerických, a ktorý navštívil našu miestnu Cirkev celkom trikrát.

Po prilete do Mineapolisu sme sa vybrali do mestečka Cumberland (Wisconsin), odkiaľ sme začínali našu hlavnú púť autom smerom do Pittsburghu (Pensylvánia). Po dvoch dňoch cestovania sme dorazili do ženského monastiera Premenenia Pána v Ellwood City. Tento monastier je výnimočný svojou atmosférou, ale aj históriou. Založila ho rumunská princezná Ileana, neskôr matka Alexandra, ktorá tu položila základy naozaj autentického Pravoslavia. V tomto monastieri dlhé roky ako duchovník pôsobil taktiež o. Thomas Hopko, ktorý zosnul počas Veľkého pôstu tohto roku. Jeho viaceré články boli preložené aj v našej duchovnej tlači, avšak tisíce ľudí po celom svete ho pozná hlavne cez počúvanie internetového rádia (Ancient faith radio), kde sú jeho početné lekcie o Pravoslávii. Po večerni sa ešte na monastierskom cintoríne slúžila panychída za predchádzajúcim biskupom Cyrilom, na ktorej bol prítomný aj miestny arcibiskup Melchisedek. Po večeri som bol vладыku požiadať o požehnanie a po predstavení sa bolo veľmi milé počuť, že vладыka Melchisedek pozná nášho vладыku Juraja, s ktorým sa osobne aj stretol. Na ďalší deň sme mali naplánovanú exkurziu chrámov v neďalekom Pittsburghu. Sprevádzala nás slečna Maria Silvestri, ktorá sa aktívne venuje rusínskej kultúre a natočila aj dokument, ktorý poukazuje na ťažké časy Rusínov počas vojnového obdobia (tento dokument je dostupný na Youtube – Changed by Talerhof). Prvá zastávka však nebola pri chráme, no v centre karpato - rusínskej kultúry, kde sme mali možnosť vidieť národné kroje, staré fotografie, modely drevených chrámov, ako aj staré dokumenty zo zakladania prvých rusínskych spolkov v USA. Počas presunu cez Pittsburgh sme videli viacero chrámov, ktoré patrili pod rôzne jurisdikcie. Prvá zastávka bola v chráme sv. Nikolaja (mestská časť Homestead), ktorý bol postavený v r. 1937, kde nás privítal o. Michael Zak a porozprával nám o fungovaní ich farnosti. Druhá zastávka bola v chráme sv. Jána Krstiteľa (časť Ambridge), kde nás už čakal o. Róbert Prepelka. Tak ako v predchádzajúcom chráme, tak aj tu sme sa dozvedeli, že mnohí ľudia pochádzajú zo



severovýchodného Slovenska (druhá, tretia generácia). Najväčšou zaujímavosťou pre mňa bolo to, že v týchto chrámoch (patriaciach pod ACROD – Americká Karpato - Ruská eparchia) spievajú tými istými nápevmi ako my, iba v anglickom jazyku. Ako dar som dostal (veľmi som sa mu potešil) znotovaný spevník, ktorý používajú pri bohoslužbách. Otec Róbert nás ponúkol večerou a odchádzali sme späť do monastiera v Ellwood City. Keď sme na druhý deň odchádzali z tohto úžasného monastiera a lúčili sa s matkou predstavenou Christoforou, pri samotnom odchode sme stretli veľmi zaujímavých ľudí, pretože rozprávali po slovensky. Boli to o. Ján Sidor s matuškou Irenou (ktorá pochádza zo Sobraniec), ktorí bývali asi 5 km od monastiera. Prijali sme ich pozvanie na kávu a vybrali sa k nim na návštevu. Akú veľkú radosť mali moji americkí priatelia, ktorí ma sprevádzali, keď okrem kávy ochutnali aj domácu „podbitú“ fazuľovú polievku a pirohy (...pre nich to bol kúsok našej autentickéj chutnej kultúry). Takto posilnení sme sa vybrali na ďalšie miesto, kde sme mali stráviť skoro tri dni. V piatok podvečer sme pricestovali do mesta Hermitage, kde nás už čakal o. David Mastroberte. Po prehliadke chrámu sv. Jána Krstiteľa a kaplnky na cintoríne, ktorá bola neďaleko chrámu, sme boli pozvaní na faru, kde sme mali pripravenú chutnú večeru. V sobotu dopoludnia sme najprv navštívili srbský chrám sv. Juraja, kde nám o. Milovan Katanic porozprával o histórii tejto farnosti, potom sme sa vybrali na jednu kultúrnu akciu do mesta Youngstown. „Simply Slavic“

pokračovanie na str. 4.

– už samotný názov tohto festivalu prezrádza, že to bude o Slovanoch. Všetky slovanské národy sa schádzajú každý rok na tejto akcii, aby tak prezentovali svoju domovskú krajinu národnými piesňami a tancami, a taktiež ich vynikajúcou kuchyňou. Po štípkach kultúry sme sa opäť vybrali duchovným smerom a poobede sme zavítali do tábora Nazaret (Camp Nazareth), ktorý je jedinečným miestom pre pravoslávnu mládež. Je to táborové stredisko, rozprestierajúce sa na obrovskej ploche v lese, s mnohými chatkami pre deti, vedúcich, dokonca aj domček pre biskupa, obrovským spoločenským komplexom, bazénom a viacerými ihriskami. Samozrejme, nechýba tam ani chrám a viacero malých letných kapličiek. Tento chrám tam dotvára veľmi príjemnú atmosféru, pretože je to napodobenina našich starých drevených chrámov. Veľmi zaujímavé bolo v tomto chráme vidieť dve ikony zo Slovenska. Boli tam kópie Klokočovskej (pôvodnej) a Krásnobrodskej ikony Presvätej Bohorodičky. Otec Stephan Loposky, ktorý nám robil sprievodcu, má na starosti celý tento komplex, a zároveň aj slúži v tomto chráme. Zakrátko začala večerná a po nej sme sa pobrali späť k otcovi Davidovi. Nasledujúci deň, v nedeľu, sme spolu s o. Davidom a ďalšími dvoma duchovnými na dôchodku, slúžili svätú liturgiu, po ktorej sme si spolu s veriacimi posedeli pri káve a zákuskoch v spoločenských priestoroch chrámu a ja som mal možnosť zoznámiť sa a porozprávať s niektorými veriacimi tejto farnosti (neskôr som zistil, že táto farnosť urobila zbierku a poslala peniaze na rekonštrukciu strechy nášho pútnického chrámu v Nižnej Rybnici). Po vyčerpávajúcom víkend sme sa vybrali na cestu späť do Cumberlandu, avšak mali sme ešte v pláne navštíviť nejaké chrámy. Prvá zastávka bola v Clevelande, v katedrále sv. Theodosia, ktorá bola vybudovaná v r. 1911. Aj napriek tomu, že bola nedeľa, krátko poobede, našli sme chrám otvorený, kde nám jeden milý pán porozprával o histórii, ale aj o súčasnosti tejto nádhornej katedrály. Ďalšia zastávka bola v Chicagu v katedrále Najsvätejšej Trojice, postavenej v r. 1903. Chrám nám otvoril miestny duchovný o. John Adamcio, ktorý nám ochotne porozprával o histórii tohto chrámu. Asi najväčšou udalosťou pre tento chrám bolo obdobie medzi r. 1949 - 2004, kedy tu bol uložený originál ikony Tichvinskej Matky Božej. Posledná zastávka bola v mestečku Rockford v malom chráme Christa Spasiteľa, kde slúžil o. Jonathan Bannon, blízky priateľ o. Davida z Hermitage. A tak sme sa už naozaj vybrali „domov“. Po dvoch dňoch oddychu sme vycestovali do Mineapolisu do katedrály Matky Božej, postavenej v r. 1906. Tento chrám však nebol ten pôvodný. V r. 1888 bol postavený prvý, zasvätený Pokrovo



Presvätej Bohorodičky a v ňom bol ustanovený náš miestny svätý, svätý Alexij Tóth. V r. 1904 bol tento chrám zničený pri požiari. Boli sme na večerni, ktorá sa konala v chráme na ruskom cintoríne, pretože v katedrále prebiehala ikonopisná výzdoba interiéru. Po večerni sme išli do kultúrno - duchovného centra, ktoré bolo hneď pri tejto katedrále. Práve v ten večer mali v tomto centre schôdzku sympatizanti rusínskej kultúry, s ktorými sme strávili príjemnú večer pri pohostení a zaujímavej besede. Na nasledujúci deň sme navštívili chrám Dvanástich apoštolov v nádhernom meste Duluth, ktoré leží na brehu najväčšieho jazera v USA a chrám Presvätej Bohorodičky v malej dedinke Cornucopia, ktorá taktiež leží na brehu tohto jazera. Tu boli zaujímavé hlavne ikony na ikonostase, ktoré boli určite dovezené z Európy, a taktiež pomerne veľké Evanjelium v cirkevno-slovančine, pochádzajúce z Rusi. Zaujímavosťou bolo taktiež to, že ako bohoslužobný jazyk používali cirkevnú slovančinu pomerne dlho. Väčšina ľudí v strednom veku si pamätá bohoslužby v tomto jazyku; ako vraveli, približne pred tridsiatimi rokmi prešli na anglický jazyk. Toto bola posledná návšteva chrámu v USA a nasledujúci deň už len cesta domov. A čo na záver? Po mnohých rozhovoroch s kňazmi, veriacimi, ale aj úplne bežnými ľuďmi, môžeme povedať, že zápasíme s takmer rovnakými problémami, a dokonca aj takmer rovnakým spôsobom. A tak, najlepšie asi bude, keď sa vrátíme k tomu, čo poznáme takmer dvetisíc rokov ... „Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá“ (Mt 6, 33).

prot. Peter BZIK



Prijatie kresťanstva na Rusi

Do obdobia naštrbených vzťahov medzi kresťanským Východom a Západom spadá jeden z najdôležitejších momentov v histórii východných Slovanov, ktorý označil celé ich ďalšie smerovanie a tým je prijatie kresťanstva na Rusi.

Je samozrejmé, že christianizácia nebola výsledkom jednorazovej udalosti, ale prebiehala v niekoľkých etapách. Podľa kresťanskej tradície prvú misiu na území niekdajšej Kyjevskej Rusi vykonal apoštol Andrej. Avšak prvé historicky doložené pokusy o kresťanskú misiu na tomto území sa pripisujú už nami spomínanému konštantínopolskému patriarchovi Fotiovi.

Po porážke Rusov pri Konštantínopole v r. 860 v dôsledku nátlaku Byzancie a jej dolnodneperských spojencov Chazarov, Rusi nadviazali priateľské vzťahy s Byzanciou, čo vytváralo možnosť pre kresťanskú misiu a aktívnu cirkevnú politiku, čo využil patriarcha Fotios. Misionárom z Konštantínopolu sa podarilo získať pre

kresťanstvo časť Rusov, vrátane kyjevských vládcov Askolda a Dira, a tak už v r. 864 bolo v Kyjeve založené biskupstvo a postavený chrám sv. proroka Eliáša. Po ovládnutí Kyjeva kniežaťom Olegom bolo šírenie kresťanstva zastavené. Vďaka obchodno - politickým výpravám do Byzancie sa Rusi s kresťanstvom a Pravoslávím stretávali stále častejšie. Už v r. 911 bola uzatvorená rusko - byzantská zmluva a pri tejto príležitosti Olegovým vyslancom cisár Leo VI. venoval relikvie svätých a prikázal ich oboznámiť s kresťanskou vierou. Niektorí z nich, ohromení nádhrou Konštantínopolu, jeho chrámov a veľkoleposťou bohoslužieb, prijali krst. Samotné kyjevské kniežatá však dlho vzdorovali prijatiu krstu. Prvou, ktorá sa dala pokrstiť bola až kňažná Oľga (945 - 962), ktorá ako regentka vládla po smrti svojho manžela kniežaťa Igora. Tradícia hovorí, že krst prijala počas návštevy Konštantínopolu v r. 957. Oľga mala v pláne urobiť kresťanstvo štátnym náboženstvom na Rusi.

pokračovanie zo str. 4.

Jej cieľom bolo aj vytvorenie samostatnej cirkevnej provincie, nezávislej na Byzancii, čo sa jej však nepodarilo. V tomto období sa objavujú aj snahy o preniknutie latinskej západnej misie na Kyjevskú Rus prostredníctvom franských misionárov. Východofranský kráľ Otto I. s úmyslom rozšíriť svoj vplyv ďalej na Východ aj prostredníctvom kresťanstva, nechal pre Rusov vysvätiť mnícha trevírskeho kláštora Adalberta na biskupa. Kým však franská misia dorazila na Rus, vládcom sa stal syn Oľgy Svjatoslav, ktorého sa pre kresťanstvo vôbec nepodarilo získať. Odmietal prijať krst a viac sympatizoval s islamom. Okrem toho ani pápež, ani západný rímsky cisár neboli ochotní budúcej Ruskej cirkvi poskytnúť viac samostatnosti ako Byzancia (Pozri POKRSTENIE RUSI, *dostupné na internete – wikipedia.sk; Kyjevská Rus*).

Svjatoslav bol úspešným vojenským stratégom. Vojensky podrobil moci Kyjeva mnohé oblasti Povolžia, Donu, oblasti pri Azovskom a Kaspickom mori, a takisto rozdrobil Chazarskú ríšu. Na Balkáne pomohol byzantskému cisárovi poraziť Bulharov a sám sa chcel stať bulharským cárom. Dokonca zaútočil na byzantské územia, ale bol porazený a musel sa vrátiť na Kyjevskú Rus, kde bol v r. 972 zabitý. Jeho plán vytvoriť mohutnú slovanskú ríšu sa tak nepodaril.

Po Svjatoslavovi na kyjevský kniežací trón zasadol jeho nemanželský syn Vladimír I. Veľký (980 - 1015). Jeho dvaja nevlastní bratia Jaropolk a Oleg viedli medzi sebou boj o trón. Jaropolk zabil brata a stal sa vládcom. Zmocnil sa tiež Novgorodu a Vladimíra, ktorý tam bol kniežaťom, donútil újsť do Škandinávie. To všetko sa udialo v r. 977. Vladimír sa však v r. 980 vrátil aj s vojskom, dobyl Novgorod a porazil svojho brata, a tak sa stal jediným vládcom Ruska (Pozri ЖИТИЕ СВ. РАВНОАПОСТОЛЬНОГО КНЯЗЯ ВЛАДИМИРА, cit. dielo, s. 5 - 6.).

Z letopisov (*Povešť dávnych liet alebo Nestorová Kronika*;

ké množstvo jeho poddaných nasledovalo jeho príklad. K prijatiu Pravoslávia podnietila väčšinu poddaných kniežaťa Vladimíra ako aj ostatných Slovanov, najmä tá skutočnosť, že východná Cirkev umožňovala vykonávať bohoslužby v jazyku zrozumiteľnom ľudu (teda v jazyku slovanskom), kým západná Cirkev vyžadovala vykonávanie bohoslužieb len v latinčine, ktorej nik nerozumel (Pozri ЖИТИЕ СВ. РАВНОАПОСТОЛЬНОГО КНЯЗЯ ВЛАДИМИРА, cit. dielo, s. 9 - 10).



Treba pripomenúť, že aj Poliaci, ktorí budú zásadne vstupovať do problematiky vzniku únie, a ktorí boli horlivými katolíkmi a tvrdými odporcami Pravoslávia, boli takisto spočiatku pokrstení podľa pravoslávneho východného obradu učeníkmi sv. Cyrila a Metoda. Je napríklad známe, že poľský kráľ Mieszko I. prijal v r. 965 pravoslávnu vieru, podobne ako ruské knieža Vladimír.

DEJINNÁ CESTA K BREST - LITOVSKÉJ CIRKEVNEJ ÚNII

rus. Повесть временных лет, Первоначальная летопись, Несторова хроника) sa dozvedáme, že knieža Vladimír I. sa rozhodol skončiť s pohanskými bôžikmi a vyslal svojich vyslancov k monoteistickým náboženstvám - k bulharským moslimom, k chazarským židom, k latinským kresťanom, ako aj do pravoslávnej Byzancie. Rozhodol sa napokon pre prijatie pravoslávneho kresťanstva (Pozri tamže, cit. dielo, s. 8.). V r. 987 sa na Vladimíra s prosbou o pomoc pri potlačení vojenskej vzbury obrátil byzantský cisár Basileos II. Vladimír mu poslal 6 tisícovú armádu varjagských bojovníkov, ktorí vzburu potlačili a stali sa potom osobnou panovníckou gardou. Za pomoc dostal Vladimír za manželku cisárovu sestru Annu Porfyrogennetu s tým, že pred sobášom prijme krst. Týmto sa Vladimír zaradil medzi európskych kresťanských panovníkov, a v diptichoch byzantského panovníckeho dvora postúpil dokonca pred samotného západo-rímskeho cisára Otta II., ktorý sa oženil s menej urodzenou byzantskou princeznou Theofano (Pozri POKRSTENIE RUSI, cit. dielo, dostupné na internete). Po svadobných obradoch sa kniežací manželský pár v sprievode početného gréckeho duchovenstva vrátil do Kyjeva, kde Vladimír prikázal pokrstiť v rieke Dneper všetok svoj národ. Stalo sa to v r. 988 (Pozri tamže, dostupné na internete).

Svätý apoštolom rovný Vladimír bol jediným vládcom ruského štátu, do ktorého ešte vtedy patrila aj Halič a Uhorská Rus. Keď sa sám presvedčil, že pohanské modly nie sú bohmi a pochopil pravdu Christovej viery vyznávajúcej jediného Boha, objavili sa u neho aj poslovia od rímskeho pápeža, ktorý mu navrhoval prijať katolícku vieru. Knieža Vladimír odmietol pápežových poslov a neprijal vieru, ktorú mu ponúkali. Ako je známe, prijal krst z rúk gréckeho východného biskupa podľa obradu gréckej Cirkvi a veľ-

Až keď sa neskoršie oženil s nemeckou kňažnou, začal aj v Poľsku posilňovať vplyv katolíckeho duchovenstva a namiesto východného obradu sa tu začal zakoreňovať obrad latinský (Pozri ПРАВОСЛАВИЕ И УНИЯ..., cit. dielo, s. 45).

Ruský národ však šiel inou cestou. Pravoslávna vieru sa tu ešte za panovania Vladimíra zakotvila tak pevne, že nijaké neskoršie snahy nemohli odvrátiť Rusov z tejto cesty. Vladimír, aby krajinu ušetril sporov medzi jeho synmi po jeho smrti, ešte za života rozdelil štát na menšie kniežatstvá - dedičské synovské podiely, na ktoré ich poslal spolu s pravoslávnyimi pastiermi, aby vykoreňovali pohanstvo, stavali pravoslávne chrámy a pri nich školy, kde by učili národ Christovej viere. Mnohí z týchto kniežat pochádzajúcich z rodu svätého apoštola rovného Vladimíra, nielen že vynakladali všetko úsilie, aby rozšírili pravoslávnu Christovu vieru, ale aj sami za túto vieru trpeli. Mnohí z nich boli skutočnými príkladmi viery a zbožnosti. Ako príklad môžeme uviesť Borisa a Gleba, ktorých Cirkev pripočítala k zástupu svätých. Medzi týmito dedičnými kniežatami sa nikdy nevyskytol zradca Pravoslávia. Všetci v priebehu niekoľkých storočí s bázňou a neporušene ochraňovali svätú pravoslávnu vieru, ktorou ruské zeme posvätil ich svätý predok sv. knieža Vladimír. Len ako príklad uvedieme Lucké kniežatstvo, kde nielen kniežatá vyznávali a žili v pravoslávnej viere, ale aj všetci ich poddaní. V tomto kraji nebolo žiadneho katolíka a o latinskej viere nechceli, čo i len počuť. Túto ich hrdosť na pravoslávnu príslušnosť môžeme badať zo zachovaných dokumentov tých čias (Pozri tamže, s. 45 - 47). Táto situácia pokračovala až do času, kým Západná Rus v polovici 13. stor. nestratila svoju samostatnosť a nepadla pod správu Litovského kniežatstva. Tejto skutočnosti sa podrobnejšie dotkneme v nasledujúcej kapitole.

Je samozrejme, že situácia tu nebola hneď od počiatku namierená proti pravoslávnej viere. Naopak, Pravoslávie a vôbec ruská kultúra a jazyk sa tešili slobode v jednotnom Rusko - litovskom pravoslávnom štáte (Pozri КОЯЛЮВИЧ, М.: *Литовская церковная уния*, cit. dielo, s. 5). Úspechy Pravoslávia však v Litovskom kniežatstve neboli želateľné pre katolícke kruhy v Poľsku, ktoré iba čakalo na vhodnú príležitosť, aby prebrali vplyv aj v Litve. Táto príležitosť sa naskytla veľmi skoro, keď následníčkou poľského kráľovského trónu sa stala tvrdá katolíčka Jadwiga a na

veľkokniežací litovský stolec zasadol Jagello. Aby katolicizmus rozšíril svoje úspechy aj na Litve, bolo zosnované manželstvo medzi Jagellom a Jadwigou, a tak pod ich vládou sa zjednotili oba štáty v jeden Poľsko - litovský štát (Pozri tamže, s. 6 - 7).

Hypodiakon ThDr. MUDr. Miroslav ŠČERBEJ

*/z magisterskej práce, krátené redakciou
a publikované na pokračovanie/*

... BOLA RAZ JEDNA DIŠPUTA



Uväznenie sv. Metoda

Za zradu svojho strýka Rastislava ustanovil Karolman za vládcu Moravy Svätopluka. Podľa Života sv. Metoda sa konal súd nad slovienským apoštolom dvakrát. Prvý súd, vlastne akýsi výsluch, sa uskutočnil hneď po Metodovom zajatí na Veľkej Morave, kde sa na neho vrhol nemecký latinský biskup Hermanrich a jeho kňazi a kričali na neho, že sa vraj votrel na územie, ktoré patrilo pod ich právomoc. Sv. Metod sa oprel pri výsluchu o autoritu sv. apoštola Petra, čo ich ešte viac rozhnevalo. Vtedy sa ešte verilo, že apoštol Peter bol prvým rímskym biskupom, čo však nie je pravda, lebo sv. apoštol Pavol určil za prvého rímskeho biskupa svojho učeníka Linusa. Keďže sv. Peter bol apoštolom, nemohol byť biskupom, lebo aj grécke slovo „episkopos“ znamená dozorca, dohliadač (grécke sloveso „episkopu“ okrem iného znamená aj dozerateľ).

Na výsluchu bol prítomný aj knieža Svätopluk, ktorý, keď videl, ako s ním nemecký biskup zaobchádza spolu so svojimi kňazmi, povedal podľa slov životopisca: „Nehaňte môjho Metoda!“ Najhoršie si počínal pasovský latinský biskup Hermanrich, ktorý sa na koni v jazdeckom obleku rútil k sv. Metodovi a takmer ho udrel konským bičom. Hermanrich bol pôvodne členom mníšskej benediktínskej rehole v kláštore Ellwangen vo Švábsku v dnešnom Württembergsku. Vynikal vzdelaním a ovládal grécky jazyk. Nejaký čas bol zástupcom opáta a začiatkom r. 866 sa stal pasovským biskupom. Mesto Pasov, po nemecky Passau, sa nachádza v terajšom Nemecku. Keď bulharské knieža Boris v r. 866 požiadal Ludovíta Nemca, aby mu poslal kňazov a diakonov, bol do čela tejto kazateľskej činnosti určený Hermanrich v nádeji, že sa mu podarí uviesť Bulharov do závislosti na Nemecku. Ale keď došiel do Bulharska v r. 687, našiel tam už rímskych kňazov, ktorí celkom ovládli územie, takže sa s dovolením Borisa vrátil so svojimi kňazmi a diakonmi roztrpčený domov. Hermanrich sa aktívne zúčastnil na uväznení sv. Metoda. Deportoval ho spolu s jeho poprednými žiakmi do Nemecka. Počas prevozu s ním a s jeho žiakmi tyran-ským spôsobom zaobchádzal a dal ho mučiť hladom a mrznúť

zimou na daždi a snehu. Historička Hudecová /Hudec/ však tvrdí, že s ním tamojší mníši zaobchádzali celkom dobre.

V novembri v r. 870 na ríšskom sneme v Regensburgu (Rezne), ktorého sa zúčastnil aj Ľudovít Nmec, usporiadali nemeckí latinskí biskupi akýsi synodu, na ktorej súdili sv. Metoda a jeho žiakov druhý krát. Na uvedenej synode boli prítomní štyria biskupi, a to už spomínaný pasovský biskup Hermanrich, frizinský biskup Lantfrid a brixenský biskup Adalvín. Metodova obhajoba nemeckých latinských biskupov veľmi rozčúľila, takže okrem hanlivých slov použili proti nemu aj násilie. Čo vy na to, pani historička Hudecová?! Súd sa skončil tým, že sv. Metod bol vyhlásený za zosadeného a odsúdený bol na doživotné väzenie, podobne ako predtým knieža Rastislav. Podobne sa pokračovalo aj proti jeho žiakom, ktorí boli tiež mučení a pozatváraní do žalárov. Po odsúdení dali sv. Metoda previezť do Švabska, kde ho uväznili v benediktínskom kláštore Ellwangen, ktorého členom bol predtým Hermanrich. Celú záležitosť chceli zachovať v najprísnejšej tajnosti. Keď sa dokonca biskupa Hannona v Ríme spýtali, či niečo vie o Metodovom osude, hanebne a bezočivo vyhlásil, že toho človeka vôbec nepozná. To znamená, že aj pápež vedel, čo sa s Metodom stalo, a predsa nezačkol a odložil vec ad akta.

O krutosti nemeckých latinských biskupov voči sv. Metodovi a jeho žiakom svedčí list pápeža Jána VIII., v ktorom vylíčil neľudské správanie biskupa Hermanricha a ostatných nemeckých biskupov. Na adresu Hermanricha pápež píše: „K oplakaniu tvojej zloby mohol by stačiť, ako sa dozvedáme, len prúd slz. Lebo, ktorého, ak nehovorím biskupa, ale ktorého svetského muža, áno, ktorého tyrana prevýšila tvoja opovážlivosť alebo neprekonalá tvoja zvieracia surovosť? Brata a spolubiskupa nášho si trestal v žalári a týral ho dlhší čas pod šírým nebom za hroznej zimy a veľkých dažďov a vzdialil si ho od správy cirkvi jemu zverenej a dospel si až k takému šialenstvu, že keď si ho vliekol na poradu biskupov, bol by si ho udrel konským bičom, keby to v tom nebolo zabránené?!“ Podobného odsúdenia sa dostalo aj Ľudovítovi Nemcovi a Karolmanovi, salzburgskému arcibiskupovi Adalwinovi a frizinskému biskupovi Hannovi. Treba však poznamenať, že tento list bol napísaný nemeckým latinským biskupom až po ich prepustení zo ellwangenského žalára.

Sv. Metoda a jeho žiakov držali vo väzení tri a pol roka. Havriil Kostelnik vo svojom diele *Prekliatí svätí – Cyril a Metod (Kijiv, Výbrani tvory, 1987)*, ktoré napísal ešte ako gréckokatolícky duchovný v r. 1928 píše: „Ako to? Žeby sa pápež nedozvedel o tri a pol roku väzenia sv. Metoda? Je to nemožné! Keby skutočne nemeckí latinskí biskupi zachytili všetky listy pápežovi, kde boli kňazi, ktorí spolupracovali s Metodom na Morave? Hoci zo zvedavosti boli by sa pýtali a zaujímali o osud svojho biskupa, a celá Moravská cirkev bola bez biskupa až tri a pol roka a pápežovi by to nikto nepovedal? Ešte raz hovorím: Nie je to možné!“

Príčinou takého krutého postupu voči sv. Metodovi neboli ani tak otázky vieroučné, ako napr. Filioque (i od Syna), alebo slúženie konštantínopolskej sv. liturgie sv. Jána Zlatoustého slovanským jazykom, ale hmotné záujmy latinského episkopátu. Zmienka je o tom v Živote sv. Metoda, kde jeho autor vkladá do úst sv. Metoda výrok namierený proti nemeckým latinským biskupom: „... a vy pre nevráživosť a lakomosť prestupujete dávne hranice...“

dokončenie zo str. 6.

Zatiaľ čo sa sv. Metod a jeho žiaci trápili vo väzení kláštora v Ellwangene a čakali na pomalú smrť, došlo na Veľkej Morave k zmene politickej situácie. Svätopluk skoro oľutoval svoju zradu. Už v r. 871 bol neprávom obvinený zo zrady Karolmana a uvrhnutý do väzenia. Správa Veľkej Moravy bola úplne zverená nemeckým hraničným grófam Wilhelmovi a Engelschalkovi. Moravia v domienke, že ich knieža bol zabitý, sa vzbúrili a prinútili knaza Slavomíra, Svätoplukoveho príbuzného, aby sa ujal vlády na Veľkej Morave. Karolman musel proti Moravanom poslať vojenskú výpravu. Svätopluk, ktorý bol medzitým očistený z obvinenia, sa dobrovoľne ponúkol, že povedie nemecké vojsko na potlačenie povstania. Keď Nemci dorazili k hlavnej moravskej pevnosti Dowina (Devina – Dievča), Svätopluk sa do nej odobral pod

zámienkou, že bude vyjednávať o kapitulácii Moravanov. Tam sa však spojil s povstalcami a v ich čele zničil nemeckú armádu. Jej vodcovia Wilhelm a Engelschalk padli v boji.

Po tejto udalosti vyhнали Moravia všetkých latin-ských kňazov, ako o tom hovorí Život sv. Metoda, a tiež žiadali pápeža, aby sa pričínil o prepustenie sv. Metoda a jeho žiakov z väzenia. Približne koncom r. 872 sa dvom žiakom sv. Metoda, Lazarovi a Naumovi, podarilo utiecť z väzenia a dostať sa do Ríma, ktorého sa celá vec vlastne týkala a podali tam o všetkom správu. Zdá sa však, že iniciátorom tejto petície bol sám knieža Kocel, ktorý dal obom Metodovým žiakom aj patričný ochranný sprievod.

Mgr. Pavel TKÁČ

/publikované na pokračovanie/

ČO ZNAMENÁ BYŤ KREŠŤANOM

Duchovný sa preobliekol za bezdomovca a navštívil svoj chrám

Pastor Jeremiach Steepok sa preobliekol za bezdomovca a šiel do chrámu, kde mal byť v ten deň predstavený a uvedený ako nový pastor.

Okolo pol hodiny chodil dookola chrámu, ktorý mu onedlho mali zveriť. V tom čase sa schádzalo množstvo ľudí k bohoslužbe do tzv. „kostola 10-tisícich“, keďže toľko veriacich malo toto spoločenstvo. Iba traja z nich sa s ním pozdravili... Prosil prichádzajúcich o pár drobných, aby si mohol kúpiť jedlo, ... no nenašiel sa ani jeden. Vošiel do chrámu a chcel si sadnúť v prednej časti, ale zriadení chrámu ho „poprosili“, aby si sadol niekde vzadu. Snažil sa pozdraviť s ľuďmi v laviciach, ale ako odpoveď sa mu dostalo len tvrdého, opovrhujúceho pohľadu, plného odsúdenia...

Keď už sedel v zadnej časti chrámu, starší (kurátor zboru) tohto spoločenstva predniesol nejaké cirkevné oznamy a ďalší program bohoslužby, a nakoniec zakončil, že by rád predstavil zboru nového pastora...

„Chcem vám predstaviť pastora Jeremiacha Steepeka!“

Všetci sa obzerali navôkol seba, tleskajúc, plní radostného očakávania, ... i vtedy, bezdomovec, sediaci vzadu kostola, vstal a uličkou pomedzi lavice začal kráčať dopredu. Aplauz ustal, oči všetkých boli upreté len na neho... Podišiel k oltáru, zobral do ruky starý mikrofón, na chvíľku urobil pauzu a potom začal čítať:

„Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: „**Podťe, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne**“. Vtedy mu spravodliví povedia: „**Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako pocestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?**“ Kráľ im odpovie: „**Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto**

mojich najmenších bratov, mne ste urobili“. Potom povie aj tým, čo budú zľava: „**Odídte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablove a jeho anjelom! Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; bol som pocestný, a nepritúlili ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma**“. Vtedy mu aj oni povedia: „**Pane, a kedy sme ťa videli hladného alebo smädného alebo ako pocestného alebo nahého alebo chorého alebo vo väzení a neposlúžili sme ti?**“ Vtedy im on odpovie: „**Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili**“. **A pôjdu títo do večného trápenia, kým spravodliví do večného života**“.

Keď dočítal, pozrel na svoju pastvu a začal im hovoriť všetko, čo toto ráno zažil... Mnohí začali plakať...; mnoho hláv bolo sklonených v zahanbení a modlitbe... Vtedy zaznelo slovo nového pastora: „Dnes tu vidím spoločenstvo ľudí, a nie cirkev Isusa Christa! Vo svete je mnoho ľudí, ale nedostatok Christových učeníkov... Kedy sa rozhodnete stať učeníkmi?!“ Potom rozpustil toto cirkevné zhromaždenie do ďalšej nedele...

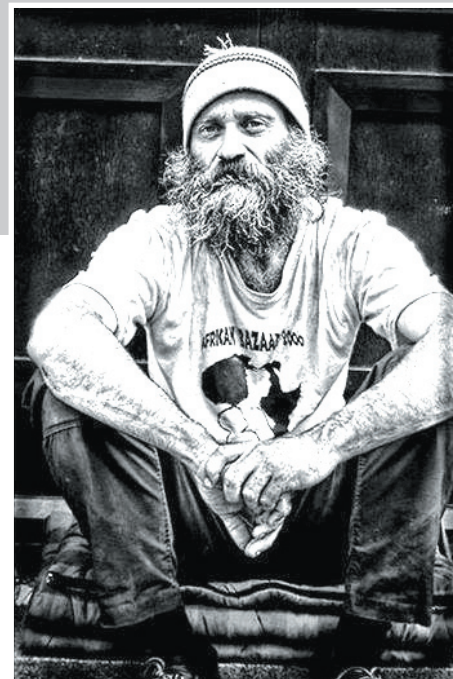
BYŤ KREŠŤANOM – ZNAMENÁ VIAC, AKO LEN O TOM HOVORIŤ !!! BYŤ KREŠŤANOM – ZNAMENÁ TAK ŽIŤ A DELIŤ SA S TÝM S INÝMI !!!

- preklad o. Nikodím

„Aj keby sme sa akokoľvek učili, nijak nemôžeme poznať Boha, pokiaľ nebudeme žiť podľa Jeho prikázaní, lebo Boha nepoznávame vedecky, ale Svätým Duchom.

Mnohí filozofi a vedci dospeli k viere, že Boh existuje, ale nepoznali Ho. Jedná vec je veriť v existenciu Boha a iné je poznať Ho.

Človek, ktorý poznal Boha Svätým Duchom, horí láskou k Bohu dňom i nocou a jeho duša sa už nemôže pútať k ničomu pozemskému“ (sv. Siluán Athoský)





Pojem „Pravoslávie“ označuje pravdivé poznanie o Bohu a stvorení. Sv. Anastasios Sinajský k tomuto pojmu hovorí: „Pravoslávie je neklamný názor o Bohu a stvorení, pravdivé pojmávanie celého sveta, mienka o veciach tak, aké sú“. Termín *Pravoslávie* – *Orthodoxia* sa skladá zo slov *orthos* - pravdivý a *doxa* - označuje myslenie, náuku, alebo vieru a na druhej strane znamená tiež oslavu. Správna náuka o Bohu zakladá pravú oslavu Boha (Pozri HIEROTHEOS, V.: *Pravoslávna spiritualita*, Prešov 2006, s. 13, 14). Boh zjavil človeku pravú vieru a náuku a preto náuka o Bohu a o všetkom čo je spojené so spásou človeka, je Božie zjavenie a nie ľudské. Aj samotný diabol verí v existenciu Boha, pretože sa kedysi nachádzal v Jeho spoločnosti, ale nikdy ho nebudé oslavovať.

Aby sme pochopili zmysel a význam toho, prečo sme pravoslávni musíme najprv pochopiť čo je Cirkev a prečo je spása človeka možná iba v Cirkvi, ktorá je založená samotným Bohom Isusom Christom a nie nejakým človekom.

Christova Cirkev sa nazýva všeobecnou na základe toho, že nie je ohraničená žiadnym miestom, časom, alebo národom, ale zahŕňa v sebe správne veriacich ľudí všetkých miest, v každom čase a národnosti (Pozri МЕТ ДУХОВНЫЙ, Москва 2007, s. 11). Apoštol Pavol k tomu hovorí: „Potom už niet Gréka ani Žida, obriezky ani neobriezky, barbara, Skýta, otroka, slobodného, ale všetko a vo všetkom je Kristus“ (1 Kol 3, 11). Cirkev je naplnenie Božieho plánu vo vzťahu ku stvoreniu, teda k jeho spaseniu (Pozri BULGAKOV, S.: *Nevěsta Beránkova*, Velehrad 2004, s. 294). Je súčasne aj Telo Christovo aj plnosť Svätého Ducha, ktorý všetko vo všetkom naplňuje (Ef 1, 23). „Všetky podmienky, ktoré sú nevyhnutné pre dosiahnutie jednoty s Bohom, sú dané v Cirkvi“ (LOSSKY, V.: *Dva aspekty Cirkvi*, In: *Pravoslávny teologický sborník XV.*, Praha 1989, s. 53). Preto je Cirkev často prirovnávaná k pozemskému raju, v ktorom prví ľudia mali dosiahnuť stav zbožnenia. Po páde sa však už

PREČO SOM PRAVOSLÁVNY

ľudská prirodzenosť nevyznačuje nesmrteľnosťou a neporušiteľnosťou, ale smrť sa stala cestou k večnému životu, pretože Christos pojal do seba všetko, do čoho prenikla smrť a smrťou prekonal. Do večnosti vstupuje človek cez svätý krst, preto je krst počiatkom nášho vzkriesenia (Pozri tamže).

Lossky hovorí že: „Cirkev je čosi vznešenejšie než pozemský raj. Postavenie kresťanov prevyšuje postavenie prvých ľudí. My dnes už neriskujeme nenávratnú stratu spoločnosti s Bohom, lebo sme pojatí do jedného tela, v ktorom prúdi Christova Krv, očisťujúca nás od každého hriechu (Tamže cit. dielo, s. 53 – 54). Podobne o tom hovorí aj Atanáž Alexandrijský: „Slovo, Otcov Syn, zjednotiac sa s telom, stal sa telom a dokonalým človekom, aby ľudia, zjednotiac sa s Duchom, boli ako jeden duch. Je to Boh v tele, my však sme duchovní ľudia“ (ATANÁŽ ALEXANDRISKÝ: *O zjavení Boha v tele VIII*, PG t. 26, col 996, s. 258).

Sme jedno telo Christovej Cirkvi, majú jednu hlavu, ktorou je Christos (Ef 1, 10). Nebo a zem sa spojili v Christovi a v ňom je spojená jediná Cirkev, nebeská a v tom istom čase aj pozemská, v ktorej sú zhromaždení spolu s anjelmi aj veriaci.

Jednota Cirkvi sa odráža v jednote viery založenej nie len na apoštoloch, ale aj na prorokoch majúci svojím uhoľným kameňom Christa (Ef 2, 20). Ako hovorí apoštol Pavol: „Cirkev Christova je stĺp a opora pravdy“ (1 Tim 3, 15), prináležanie k nej je potrebné chápať ako spoluúčasť na pravde. Tí, ktorí sú v Christovej Cirkvi, nachádzajú sa v pravde, a tí, ktorí neprebývajú v pravde nie sú ani v Christovej Cirkvi. Prebývanie v Cirkvi označuje zjednotenie sa s pravdou, prijímanie Božiu blahodať, a život vedúci k zbožneniu. Človek, ktorý prekrúca pravdu, vzdialuje sa od Božej blahodate a prestáva byť členom Cirkvi (МАНДЗАРИДИС, Г.: *Обожение человека*, Свято-Троицкая Сергиева лавра 2003, s. 53 – 54). Cez krst, myropomazanie a eucharistiu sa človek obnovuje a vstupuje do tela Cirkvi a naopak, priviazanosťou k tomuto svetu sa od nej oddeľuje.

Zbožnenie človeka

Cieľom Christovej Cirkvi je zbožnenie veriaceho človeka, čo je zásadný rozdiel medzi Pravoslávnu Cirkvu a ostatnými kresťanskými denomináciami, tváriacimi sa ako „cirkev“.

Boh stvoril človeka na svoj obraz a podobu. Tu sú dôležité slová svätého Ireneja Lyonského: „Boh sa stal človekom, aby sa človek mohol stať bohom“. Podobne hovorí aj svätý Gregor Teológ: „Človek je jediným tvorom, ktorý sa od ostatného

stvorenia odlišuje, a to tým, že ako jediný sa môže stať bohom“ (ARCHIMANDRITA GEORGIOS, *Theosis (zbožnenie) jako smysl života člověka*, Brno 2006, s. 10). Stvorenie človeka podľa obrazu predstavuje také dary (týmto darmi sú slobodná vôľa, svedomie, túžba po dokonalosti, rozumná myseľ), ktoré dal Boh iba človeku, aby sa človek mohol stať Božím obrazom. Človek obdarený týmto obrazom je povolaný k tomu, aby získal túto podobu, ktorou je samotné zbožnenie. Boh povoláva človeka k tomu, aby sa stal bohom podľa blahodate (cez Božiu blahodať (nestvorená Božská energia) vstupuje Boh do kontaktu so stvoreným svetom. Cez Božiu blahodať je uskutočňované zbožnenie človeka – čím sa človek stáva okrem prirodzenosti podobným Bohu. Podľa prirodzenosti zostáva človekom, ale podľa blahodati je obdarovaný všetkým čo je vlastné Bohu. Pozri tamže, s. 10.)

Mnohí ľudia v pravoslávnej Cirkvi, ale aj v iných kresťanských spoločenstvách za cieľ vo svojom duchovnom živote považujú v tom lepšom prípade osobné mravné zdokonalenie. Ale podľa Evanjelia a tradície Cirkvi nemôžeme za zmysel nášho života považovať len akési mravné zdokonaľovanie. Veľmi dôležitým aspektom Pravoslávia je duchovnosť, ktorá označuje stav, v ktorom žije duchovný človek. Treba však mať na zreteli fakt, že duchovnosť nie je žiadny abstraktný náboženský život, alebo záležitosť duševných schopností človeka, pretože Cirkev je telo Christovo, a nie len akési náboženstvo, alebo ideológia, ktorá teoreticky verí v jedného Boha. Duchovný človek sa skladá z troch častí a to z blahodate Svätého Ducha, rozumnej duše a pozemského tela. Duchovný život sa teda dotýka aj ľudského tela a môžeme povedať, že aj ono je duchovné, samozrejme, za podmienky jeho spoluúčasti na nestvorenej blahodati Svätého Ducha“ (ŽUPINA, M.: *Duchovný a etický život člověka*, Prešov 2009, s. 17).

Podľa slov apoštola Pavla sa duchovný človek odlišuje od človeka duševného, pretože v duchovnom človeku pôsobí Svätý Duch na rozdiel od človeka duševného, ktorý má dušu a telo, ale nemá Svätého Ducha. Cez pôsobenie Svätého Ducha sa „telesný“ človek stáva človekom duchovným (ARCHIMANDRITA GEORGIOS, *Theosis (zbožnenie) jako smysl života člověka*, cit. dielo, s. 16 - 19). Preto je hlavnou úlohou Cirkvi viesť človeka ku zbožneniu, teda k spoločnosti a zjednoteniu s Bohom. V centre pravoslávnej duchovnosti stojí Bohočlovek, zatiaľ čo v centre ostatných „duchovností“ stojí človek.

Pravoslávna Cirkev je „nemocnica duší“, ktorá lieči poraneného človeka. Je nemocnicou, kde sa liečia poranenia z hriechov a biskupi, kňazi sú tí, ktorí liečia Boží

národ. To je úlohou pravoslávnej teológie. Teológia je plodom uzdravenia človeka, a tiež cestou, po ktorej dochádza k cieľu uzdraveniu a k poznaniu Boha (Pozri tamže, s. 24).

Západná teológia sa však odchýlila od pravoslávnej teológie a namiesto toho, aby bola terapeutická, sa stala teológiou intelektuálnou a emocionálnou. Tak, vznikla scholastická teológia, ktorá je opakom pravoslávnej teológie, keďže sa stala racionalistickou. Scholastická teológia sa pokúsila rozumom pochopiť a vysvetliť Božie zjavenie pomocou logického dokazovania. Vrcholom toho bola scholastická teológia Tomáša Akvinského. Scholastická teológia a tiež „asketika“ nesie na tragickej situácii, v ktorej sa dnes na Západe nachádza otázka viery, veľký podiel viny (Pozri tamže s. 25 – 26).

Veľký rozdiel je aj v samotnej askéze. Východní otcovia púšte napísali množstvo spisov, ktoré sa venujú otázke očistenia sa od hriechov, boj s vášňami a o spôsoboch, ako sa diabol snaží oklamať človeka. O videní Boha tam nie je skoro nič. Otázkou teda zostáva, či títo veľkí askéti nedostali žiadne duchovné videnie. Určite áno, ale oni dobre chápali, že je dôležité viesť ľudí po ceste očistenia a čo sa stane potom treba nechať na Božiu vôľu. Ak by to predsa len opísali, aj keď je niekedy ťažké popísať neopísateľné, uvedomovali si, že by mohli vzbudiť vo svojich nasledovníkoch akúsi tŕiadiadostivosť dosiahnuť niečo podobné, bez ohľadu na svoju neočistenosť a vášnivnosť. Naproti tomu, spisy západných rímsko - katolíckych askétov sa priam hemžia rôznymi videniami, pocitmi, dojmami, duchovnými návštevníkmi (a sú to vskutku všelijakí návštevníci). Sú tam popisované podivuhodné mystické procesy, rôzne komnaty vo vnútri človeka a čo sa v nich deje. Ale ako bojovať s vášňami, čo je úplným základom duchovného života, to sa tam človek nenaučí (OSIPOV, A.: *Pravoslavný pohľad na nepravoslavnou duchovnosť*, In: www.ortodoxia.cz/srovn/osipov-zapadni-mystika.htm).

U protestantov neexistuje tradícia tzn. terapeutickéj liečby. Spása podľa nich spočíva v tom, že človek na základe svojho rozumu uverí v Boha. Lenže spása nie je otázkou intelektuálneho prijatia viery v Boha, ale premenenie človeka a zboštenie podľa blahodäte. Takéto premenenie sa uskutočňuje súběžne s uzdravením ľudskej osoby. Podľa nich je viera z počutia to čo prináša človeku spásu, teda teoretické prijatie zjavenia (Pozri ARCHIMANDRITA GEORGIOS, *Theosis (zboštení) jako smysl života člověka*, cit. dielo, s. 27).

U protestantov nie sú prítomné dôležité body, ktoré vytvárajú samotný koreň pravoslávnej duchovnosti: videnie a uvedomovanie si vlastnej hriechovnosti a bolesť nad svojimi hriechmi. Chýba idea bezvášnivosti, alebo aspoň boj proti vášňam. Tieto veci tam budeme hľadať úplne zbytočne. Môžeme o nich síce povedať, že mnohí sú zbožní ľudia, skutočne veriaci, ale nič viac. Hovoriť o nich ako o „duchovných ľuďoch“ by bolo ťažké. Neexistuje u nich kresťanská sebareflexia, sebaopoznanie, bez ktorých nemôže byť o nejakej duchovnosti ani reči.

Pravoslávna duchovnosť sa teda zreteľne líši od rôznych „duchovných tradícií“ iných kresťanských denominácií a ešte oveľa viac od „spirituality“ východných náboženstiev a siekt, ktoré neveria v Bohočloveka Christa a vo Svätú Trojicu. Neexistuje tu cesta k zbošteniu človeka, čím je ohrozená samotná spása. Nehovoriac o tom, že vo východných náboženstvách nachádzame množstvo prvkov, ktoré sú typické pre „satanské spirituality“. (Tamže, s. 29 – 30.)

Záver

Na základe vyššie povedaného, aj keď len v jednoduchosti dochádzame k záveru, že skutočná spása človeka sa môže uskutočniť jedine v Pravoslávnej Cirkvi, keďže jedine ona zachovala až po súčasnosť nie len nepoprekrúcané učenie Christovho Evanjelia, ale aj dogiem a kánonov, ktoré vedú človeka po správnej ceste k zbošteniu. Viacero „cirkví“ nemôže existovať preto, lebo Isus Christos založil len jednu Cirkev (Mt 16, 18.) a nikdy nehovoril o možnosti existencie viacerých „cirkví“, pretože Cirkev je telo Christovo a Christos je len jeden a nemôže sa rozdeliť (1Kor 1, 12 – 13). Preto v súčasnosti nie je vhodné a správne používať termín, že „Cirkev je rozdelená“, pretože Cirkev sa rozdeliť nedá, presne tak, ako sa nedá rozdeliť Christos. Christos založil jednu Cirkev, s ktorou ľudia buď sú, alebo nie sú v jednote (Pozri PRUŽINSKÝ, Š.: *O ekumenizme*, Spišská Nová Ves 2006, s. 4 – 5).

Odpovedzme si teda na otázku: „Prečo som pravoslávny?“ Odpoveď nie je vôbec ťažká. Pretože moja viera je pravá, správna a vedie ma k tomu najpodstatnejšiemu na tomto svete – k zbošteniu teda k spásu mojej duše.

Mgr. Ján PILKO, PhD.

O TROCH GROŠOCH,

... alebo,

**... POČÚVAJTE, KREŠŤANIA, ABY STE NEVRAVELI,
ŽE STE O TOM NEPOČULI !!!**

V staroveku nepoznali niečo také ako penzia. Starých živili ich deti, a keď deti neboli rodičmi pripravení do života – boli nevychovaní, potom starci umierali hladom, a to bolo brané ako spravodlivé.

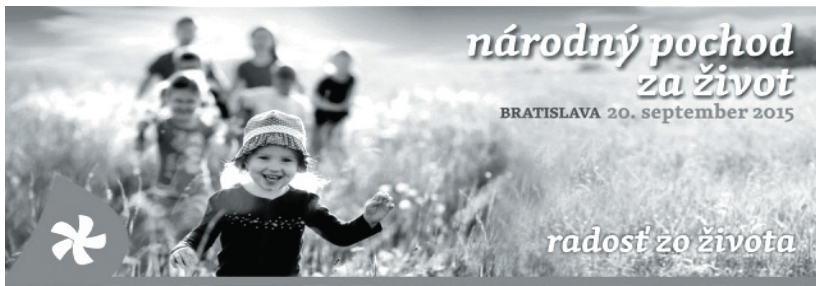
Na chvíľu si primerajte tento antický oblek – na chvíľu sa preneste do takej doby, - bude to veľmi užitočné!

Predstavte si, že vaša staroba priamo závisí od plodu vášho života – od vašich detí.

Nevychovaný, ničomu vami nenaučený váš potomok, nikoho, a v tom takisto ani vás, ani nenakŕmi, ani nepomôže. Bude nešťastný a nepotrebný, závistlivý, zlostný a krutý. A toto nie je teória, ktorú ešte čaká proces potvrdenia. Toto je reálny život miliónov ľudí otrávených falošnými ideálmi.

(z kázne prot. Andreja Tkačeva)





NÁRODNÝ POCHOD ZA ŽIVOT 2015

Národný pochod za život 2015 nadväzuje na úspešný prvý ročník Národného pochodu za život, ktorého sa 22. 9. 2013 v Košiciach zúčastnilo vyše 80-tisíc občanov. **Tohtoročný Národný pochod za život sa uskutoční 20. septembra v Bratislave.**

Hlavným iniciátorom a organizátorom Národného pochodu za život je Konferencia biskupov Slovenska (KBS), a tohoto roku sa Národného pochodu za život ako sympatizant a podporovateľ myšlienky ochrany života a rodiny zúčastňujú aj obidve naše eparchie – Prešovská pravoslávna eparchia, ako aj Michalovsko – Košická pravoslávna eparchia.

Misiou Národného pochodu za život je na celoslovenskej úrovni a verejným spôsobom vyjadriť túžbu a žiadosť po spoločenskej zmene, ktorá by sa prejavila v ochrane života každého človeka. Účastníci žiadajú spoločnosť, a najmä zodpovedných verejných činiteľov (vládu SR, poslancov NR SR, prezidenta a iné štátne inštitúcie) o ochranu života každého človeka od počatia po prirodzenú smrť.

Tento pochod pokojným spôsobom vyjadruje jednoznačné požiadavky, aby zákon a spoločnosť:

- chránili ľudský život od počatia po prirodzenú smrť,
- chránili, podporovali a vyzdvihovali rodinu založenú manželstvom muža a ženy,
- chránili rodičovské práva na výchovu detí.

Pochodom chceme vyjadriť tiež nesúhlas so všetkými formami potierania ľudskej dôstojnosti a útokmi proti ľudskému životu, zvlášť počas prenatálneho vývinu človeka. Takisto chceme vyjadriť, že už nestačí byť za život iba v našom súkromí, ale je potrebné sa aj verejne vyjadriť za ochranu života a vyžadovať zmeny vedúce k jeho ochrane, a práve Pochody za život sú najčastejšou formou, ktorú používa hnutie za život vo svete na vyjadrenie svojich postojov. Národným pochodom za život sa tak aj slovenské hnutie za život pripája k celosvetového hnutiu.

Michalovsko - košická pravoslávna eparchia podporí myšlienky Národného Pochodu modlitebnými stretnutiami:

NIŽNÁ RYBNICA - Pútnický chrám Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie; V každú páru nedeľu o 18: 00 hod. sa slúži Akafist sv. Joakimovi a Anne; v duchu podpory rodiny, nenarodeného života budú organizované takisto Celoeparchiálne slávnosti v Nižnej Rybnici v dňoch 14. - 15. augusta.

FALKUŠOVCE - V nedeľu 30. augusta o 16: 00 hod. v pravoslávnom chráme Nanebovstúpenia Pánovho bude slúžny Moleben za nenarodené deti, pri ostatkoch sv. Betlehenských detí za účasti Jeho Vysokopreosvietenosti vладыky Juraja .

KOŠICE - V utorok 8. septembra o 17: 00 hod. v katedrálnom chráme sv. Jána Milostivého v Košiciach, na ul. Československej armády, bude slúžený Akafist k svätým Petrovi a Febrónii pri ich sv. ostatkoch o požehnanie pre rodiny za účasti Jeho Vysokopreosvietenosti vладыky Juraja.

ODIŠLI NA VEČNOSŤ

Dňa 10. 7. 2015 nás po krátkej chorobe opustila a svoju nesmrteľnú dušu odovzdala do rúk Spasiteľa Isusa Christa naša milovaná mamka, svokra, babička a prababička, švagriná, teta a dobrá veriacca PCO v Markovciach Mária FEDOROVÁ.

Posledných vyše 15 rokov žila v Michalovciach v opatere svojho syna o. Ladislava a nevesty Zlatice, ktorí sa o ňu starali. Nemala ľahký život, ale dožila sa krásnych 91 rokov.

Milovala Hospoda Boha a spolu so svojim nebohým manželom Michalom vychovali dvoch synov a dcéru. Najstarší syn – o. Ladislav, je našim pravoslávnym kňazom, dcéra Mária je manželkou takisto nášho duchovného pôsobiacého v Brne a syn Michal je dobrým veriacim a kurátorom PCO v Trebišove.

Pohrebné obrady dňa 12. 7. 2015 vykonal duchovný otcovia – mitr. prot. Ladislav Bílý, mitr. prot. Ján Choma, mitr. prot. Štefan Horkaj, prot. Miroslav Janočko a prot. Vitalij Krasij v dome smútku na cintoríne v Markovciach. Vičnaja jej pamjať!

Smútiaca rodina



Dňa 25. 6. 2015 v skorých ranných hodinách nás nečakane opustil v michalovskej nemocnici vo veku nedožitých 61 rokov milovaný syn, brat, švager, ujo, kmotor i kurátor našej Pravoslávnej Cirkevnej Obce v Hažine – brat Juraj BUC.



V širokom okolí bol všetkým dobre známy a duchovným, ktorí pôsobili v Hažine, ako kurátor veľmi nápomocný. Veľa svojho voľného času venoval pri zabezpečovaní náhradných priestorov pre bohoslužby, keď sme museli opustiť chrám. Veľa práce urobil i pri výstavbe nového chrámu, určitý čas vykonával funkciu pokladníka farnosti. Jeho obľubou bola obsluha duchovného pri bohoslužbách. Jeho miesto v sakristii ostalo voľné a ešte dlho budeme na neho spomínať. Ostaň sa v našich spomienkach a v modlitbách – Vičnaja Ti pamjať!

Pohrebné obrady vykonal 27. 6. 2015 – správca farnosti mitr. prot. Ladislav Fedor, mitr. prot. Štefan Horkaj, mitr. prot. Ján Rusín a jerej Marek Gubík.

Správca farnosti a smútiaca rodina